

otwieranie ciszy

ANNA SOLBUT

otwieranie ciszy

Wp. Czytalnikom Wojawodzkiaj Bibliotalu Publiczna - Anna Satbut

Biatxstok - 1994-05-26

Białystok 1993

Nr. 80712 CZYTELNIA KSIĄŻEK 821.162.1-1 w Białymstoku Biatystal - Lead-OS-26

"Pomiędzy słowami trwa oddech wiersza"

Anna Sołbut wcześnie posiadła prawdziwą biegłość we władaniu słowem, ocierając się wcale nierzadko o maestrię. Podkreślam tę cechę jej poezji, gdyż stanowi ona warunek sine qua non uprawianej sztuki. Nie znajdziemy tu bowiem ani wielkich poruszeń lirycznych, ani jakichś wyraźnych prób nazwania naszego tu i teraz. Jest to twórczość bardzo osobista, kameralna, kreślona tak subtelną linią, jak niemal niewidoczna nić misternej siatki pajęczyny. Każdy więc nieprecyzyjny ruch pióra zniweczyć może kruchą budowlę istniejącą z autorskiego nadania. Poetka miała świadomość tych wszystkich niebezpieczeństw, dlatego tak wiele wierszy poświęciła słowu, dzięki któremu możliwa jest sztuka poetycka. I chociaż - jak wyznawała we wcześniejszych wierszach - "słowa chorują częściej niż my" i "bardzo szkodzi im kurz", to przecież tylko w nich można zawrzeć prawdę własnej wrażliwości.

Autorce prezentowanych tu wierszy udała się niezwykła sztuka pogodzenia odwiecznej roli słowa z jego współczesną konkretyzacją. Ona "żyje wśród słów", z ogromną świadomością poddając je nieustannej selekcji. Znamienny pod tym względem wydaje się wiersz otwierający zbiorek "Nie jest" (Białystok 1991): Te słowa zebrałam o świcie lśniły na liściach niczym krople rosy

To bardzo piękny obraz-metafora! Poetka, niczym ludowa zielarka, wstaje przed świtem, bo tylko wówczas zebrane ziołasłowa będą miały moc uzdrawiania. O świcie są jeszcze świeże, czyste, lśniące niby krople rosy. Szkodzi im nie tylko wspomniany tu kurz, ale i "tłum nowości". Nie ma więc w poezji Anny Sołbut pogoni za wyszukiwaniem nowych znaczeń, raczej radość, "że ktoś już kiedyś to powiedział". A jednak poetka nie naśladuje, nie powtarza utrwalonych w tradycji zwrotów i obrazów. Z iście kobiecą intuicją porusza się w labiryncie słów, niemal nieomylnie wybierając te najbardziej adekwatne do wyrażenia własnej wizji świata.

Najnowsze wiersze potwierdzają to przekonanie. Prawie nie ma już w nich problematyki metapoetyckiej, jakby poetka uznała te poszukiwania za zamknięty rozdział swojej twórczości. Stanisław Baliński, poeta niebywale wyczulony na asocjacyjny wymiar słowa, napisał kiedyś: "Wiersz nie jest dziełem sztuki, ale komentarzem/ Do spraw, co poza wierszem wyrazić się nie chcą...",wskazując tym samym na najgłębszy sens poetyckiej wizji.W jednym z wierszy Anny Sołbut czytamy: Coraz częściej cisza się o nas upomina choć jeszcze słowa padają jak deszcze

Zwrot "jeszcze słowa" mówi w zasadzie wszystko o nowym stosunku poetki do podstawowego tworzywa uprawianej sztuki. Słowo jest problemem dopóty, dopóki stawia opór, ale zmaganie z nim nie stanowi poetyckich dążeń. Poprzez nie celu docieramy w rejony ciszy, i dopiero odczytanie znaczeń tam ukrytych warte jest naprawdę trudu. W tej perspektywie tytuł "Otwieranie ciszy" nie jest zbiorku przypadkowy, chociaż został zaczerpnięty z jednego z wierszy. Wszystkie najważniejsze sprawy dzieją się po stronie ciszy: "Śmierć" zna "tylko jedną stronę ciszy"; bohaterka wkłada ładną sukienkę dla innych, siebie najbardziej "lubi w dżinsach/ kiedy ręce w kieszeni/ wiatr na twarzy/ kiedy cisza"; gdy "każdą chwilę/ naciąga jak cięciwę/ do granic (...) cisza/ pęka/ z nadmiaru oczekiwań"; "przed cisza/ jaśmin swój kolor zamyka"; przykłady można by jeszcze mnożyć, przytoczmy więc chociaż jeszcze jeden, niesłychanie piękny: "odbieram ciszy/ ostatnie krople dźwięków ... "

Otworzyć ciszę, wypowiedzieć ciszę, to znaczy dotknąć tajemnicy, co zawsze było celem poezji; wydobyć znane z nieznanego, światło z ciemności, poszerzyć naszą wrażliwość, nazwać piękno. I jest w tym zbiorku przynajmniej kilka wierszy, które świadczą, że to się autorce udało, jak ten choćby:

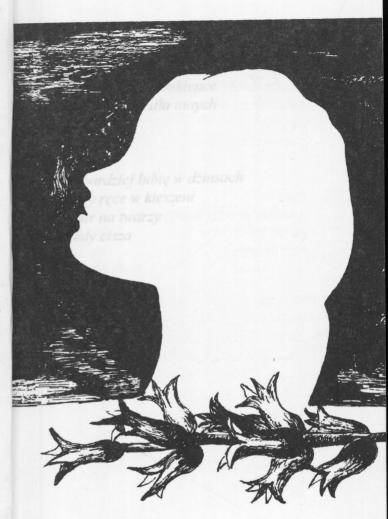
Wpisana w kształt dojrzałej czereśni obietnicą twoją i lata śnełam smak zapachu mogłam się tylko domyślać

spragniona pieszczoty oswajam ostrożnie lato i ciebie

Jest w tym wierszu jeśli nie pełnia, to z pewnością jej niezwykle zmysłowe przeczucie i kształt, smutek i zapach; obietnice i pragnienie; ostrożne oswajanie lata, dojrzałości, ciebie. Żadnej dosłowności, obcej tej liryce, wszystko spowite jakąś zwiewną mgiełką, wpisane w sen, a przecież rzeczywiste, wręcz dotykalne.

Anna Sołbut potrafiła wydobyć z ciszy nieskończoność, pokonać czas, zaprzeczyć przemijaniu. I choć w jednym z wierszy wyznaje, że "chodzi tylko o dotyk, blask i taniec", to przecież nie mamy ani przez chwilę wątpliwości, że zgubiony "mały koralik czułości" wart jest tego, by udać się na poszukiwanie.

Waldemar Smaszcz

otwieranie ciszy

Ładnie mi w tej sukience - teraz jestem dla innych

siebie najbardziej lubię w dżinsach kiedy ręce w kieszeni wiatr na twarzy kiedy cisza

Codzienność rozmieniam na male życzenia zmyślne paciorki korali

czas

uwalnia je od zobowiązań gubią się lecz błyszczą * * *

Nielatwo przyznać się do siebie niepewność na każdej ulicy obecna

i coraz trudniej tlumaczyć w biegu otwartą dloń chotykam i próbuję wierz ale nie siadam przy oknie

Tysiące luster i tylko odbicie nieba wciąż takie samo - to jedynie szklo chwila pamięci póki jestem dotykam i próbuję wierzyć ale nie siadam przy oknie jak dawniej * * *

Na zewnątrz słowa jak klatki złote i pamięć której nie umiem się wyrzec

dlatego zamykam drzwi

choć ledwie jestem ledwie znaczę początek

-12-

Spotykam cię codziennie na ulicy i mam zawsze tyle do powiedzenia

* * *

ale kiedy jesteś jak wszyscy patrzysz w bok w pośpiechu wzruszasz ramionami

tęsknilabym za tobą nawet gdybyś był Dlaczego nie mialabym uwierzyć raz jeszcze plomieniom świec powierzyć nieskończoność

chodzi tylko o dotyk blask i taniec

* * *

z bólem w słońcu z nostalgią w twoich ramionach

wtecty

-14-

Nie odtrącam tego co za oknem

wyrzucasz mi że je zamykam tak po prostu

czasem lubię jednak zgubić się w samotności

wtedy choć nienazwana najpelniej jestem Stoisz długo w otwartym oknie oblaskawiasz sumienie nocy ulegając nawet lzom

dopiero bladym świtem dyktujesz lustrom własne warunki

> Nr CZYTELNIA KSIĄŻEK

Niepokój skladam jak kartkę papieru na pół

między nas dwoje dzielę minuty

tylko fotel mocno trzyma mnie w objęciach

choć nienazwana najpelniej jestem * * *

Wpisana w kształt dojrzalej czereśni obietnicą twoją i lata śnilam smak zapachu moglam się tylko domyślać

spragniona pieszczoty oswajam ostrożnie lato i ciebie

-18-

Więcej w tobie cienia czy nostalgii nadzieją czy żalem po niej jesteś

w duecie z wiatrem śpiewasz sen korzeni ciemny

zanim opadnie z sił ostatni liść * * *

W zmaganiu z czasem zgubilam mały koralik czułości

zimno mi /nawet na twoich dloniach osiadl szron/

śmiejesz się i mówisz że wszyscy gubimy małe koraliki

Pośród kasztanów zadziwiony mój lęk

ująleś go w dlonie chciałeś uczyć się na pamięć jak pierwszego deszczu - uległ ci niepewny zapachniał kasztanem i tobą * * *

Wciąż tropisz mnie w domyslach choć nie zacieram śladów

nic prócz lez nie mam do ukrycia

> i tylko ksztalt zlamanych serc wyostrzy kontury rozczarowani

Spelnia się niedoskonale lato

światło znów załamie się na krawędzi drobnych klamstw

nostalgia rozkladać będzie skrzydla bezradnie goniąc samotność

i tylko ksztalt zlamanych serc wyostrzy kontury rozczarowania

Wiersz saficki

Gwiazdy patrzą

milość ogryza paznokcie z milości

Miał być list lecz niebezpieczne stawały się słowa

milczeliśmy jeszcze tak samo mówiliśmy inaczej

i tylko ksztalt slamanych serc wyostrzy kontury rozczarowan * * *

Lekko po cichu na palcach ... mija -i już nie pamiętasz

nawet pustki brak po chwili tej obecności

Miłość jak dotyk ciekawości odkryte zabija

ty nie chciałeś podejść tak blisko

Tylko sufit i ja

On bezwzględnie biały dostojny pokryty cieniem nagich przedmiotów z jednym surowym okiem na środku przenikliwy sędzia

ja wyciągnięta na wznak z półprzymkniętą powieką po drugiej stronie snu ulegając stanowczości spojrzenia naprzeciw

wyznałam mu noc

Poeta

Umiera w każdym wierszu od nowa wtedy tylko można go dotknąć

wierzy że ocala prawdę - ma rację nie potrafi klamać o sobie

-30-

Poet

* * *

W dłoni kartka ci drży

* * *

i kiedy oddech wiersza uniesiony chwilą pomiędzy słowami trwa cicho opada na twe czoło zmęczony cień Jestem slowem

boję się ze nic poza nim nie znajdę

oczekując protestu umysłnie zgubił paletę

Ktoś mi barwy poukladał na znak że sama tego umieć nie powinnam

oczekując protestu umyślnie zgubił paletę * * *

Wymyśliłam się sama oprawiona w skórę obiecaną przemijaniu mam pewność istnienia

wieczorem szczelnie zasłaniam okna -one mi nie wierzą chcą tłumaczyć moje tutaj trwanie Nie trafiam w swój czas choć każdą chwilę naciągam jak cięciwę do granic

i tylko cisza pęka z nadmiaru oczekiwań * * *

25

Nikt nie mówił jej o marzeniach zresztą wolała ich nie mieć

ocalony pejzaż pachniał naftaliną - z lękiem porzucał zwiędle liście Otwartość kojarzy mi się z półmiskiem

pozostaje pusty po odejściu biesiadników

* * *

de

Ani wrócić ani iść dalej

cienia się trzymam nocą

A teraz idź ... sam odmierzaj odległość i czas

naucz się wybaczać zanim zrozumiesz samotność asfaltowych dróg * * *

Zbyt szybko wyrosleś z wiary i winy

i choć potykasz się czasem o kształt własnego cienia - mówisz o szczęściu przekonany że tylko kurz ulic zostawiasz za sobą

Nie zapomniałam mam wciąż oczy tamtego dziecka i czekam na powrót matki

wyszła do sklepu na chwilę zapomniała zamknąć drzwi

wróci ma przecież klucz

List do Malego Księcia

Tomaszkowi

Planeta którą mi podarowałeś istnieje naprawdę wolna od baobabów trwa w światłach wschodów i zachodów

róża ma się dobrze tylko częściej milczy wiesz ona nigdy nie widziała baranka

Miasto dzieci

Nie pozwól mi się ciebie wyrzec - miasto dzieci nie może zasypiać

wciąż wołasz mnie ociężałą od słońca ulicą tą samą ale mniej wiarygodną niż w tamte upalne popołudnia * * *

Wolam cię ziemio każdym kolejnym oddechem

krzyczę żalem wczorajszego dnia

mijam w ciszy nieporozumień kolejną porą roku Wyobraźnia bladzi jeszcze blądzi jeszcze śladem cieni

szeroko pytają o sen

otwarte oczy

tylko zegar nie ma wątpliwości cyfrom nadaje znaczenie

* * *

Bronię się przed iluzją tak jakbym chronila siebie przed świadomością świat na pograniczu dobra i zla

niedoskonale pragnienie materii powiększone o brak tlenu wciąż rośnie Nie znam siebie otwartej na gest

* * *

lęk przed ironią splątał mi dłonie

chciałam spłynąć po szkle ale to też grociło utratą wyłączn próbowałam-więc oderwać się od powierzchni - nie przewidziałam że mogę być tak słaba

ubywa mnie z każda chwik

teraz wiem na pewno że żaden oddech wiatru nie może być przypackowy jak czas darowany kropli

W obcym śnie biegnę ulicą dnia

obcym strachem osaczony kurczy się nawet mój cień

Życiorys

Ani Ralickiej

Jestem własnością ostatniego deszczu

wiatr nieświadomie rzucił mnie na szybę i ocalił - w kałuży nie mogłabym być pojedyńcza

chciałam spłynąć po szkle ale to też groziło utratą wylączności próbowałam więc oderwać się od powierzchni - nie przewidziałam że mogę być tak słaba

ubywa mnie z każdą chwilą

teraz wiem na pewno że żaden oddech wiatru nie może być przypadkowy jak czas darowany kropli

Coraz częściej cisza się o nas upomina choć jeszcze słowa padają jak deszcze

kropla po kropli rozmywa ślad sekundę ludzkiej wolności

viair meswiador zucił mnie na s ocalił w kaluży

chaialam sphynac po szkle ale to ież grozilo/ntratą wyłącznośc próbowalam więc oderwać się od powierzchni - nie przewidzjalam że mogę być tak słaba

> ubywa mnie z każdą chwilą

teraz wiem na pewno że żaden oddech wiatru nie może być przypadkowy jak.czas darowany kropli

* * *

pamięci ojca

Jeszcze chwila odeszły cienie lekko zadrżalo powietrze

jeszcze oddech dloń wiatru cicho opada na powiekach

ogromne oczy ścian stygną na tarczy zegara

by zastac snem iednego człowieka Tu nie ma czasu przeszlego choć bezsilność najbardziej jaskrawa

alejkami cieni przechada się pamięć na imię jej życie

Śmierć

Znala tylko jedną stronę ciszy - z granicą przerażenia

badala uważnie materię życia

zanim przecięła jego linię nerwowym gestem zatrzymywała stoper

jednak nie odważyla się nigdy podejść na tyle blisko by zostać snem jednego człowieka Przychodzilam tu sama chciałam wierzyć że tylko ja

każdą chwilę znaczyłam obecnością tak aby nawet cień nie miał wątpliwości

kamienny krzyż przedlużał moje istnienie - już nie musialam nazywać

> nie odważyła się nig podejść na tyle blisł by zostać sukm jednego człowieka

* * *

Kasowalam właśnie dzień jak bilet jednorazowy

wychodziłam zatrzaskując drzwi

rękę przypadkowo podał mi ślepiec

-56-

Teraz dzień ma jakby większy wymiar zna dobrze moją bezradność

phynie ulicq wykrzywionych twarzy przy końcu której blazen wręcza mi różę

Zwyciężyli i zostali sami nie znam ich twarzy

* * *

przed ciszą jaśmin swój kolor zamyka nie powiem ci że placzę

już czas na marmurowej tablicy utrwalić wiatr

Pojemność dnia ukryta pod ciężarem powiek kreśli jesienny pejzaż

cień wyprzedza mnie o kształt poduszki

jeszcze tylko modlitwa cicho splata dlonie

w ich wnętrzu zamykam pamięć rzeczy

Otwieranie ciszy

Noc ociera się jeszcze o dźwięk ulicy

za zasiloną bezruch w powiększeniu źrenic lustro zatraca kształty

tykanie zegara każe domyślać się chwili bez ograniczeń

wreszcie lęk na wierzchu wyciągniętej dloni przyspiesza moment dotyku Otwieranie cisz

Odbieram ciszy ostatnie krople dżwięków

tak robią wszyscy którzy tracą wzrok

and successions

r ich wnętrzu amykam amięć rzeczy

wreszcie lek na wierzchu wyciągnietąj dli przyspiesza moment dotyku * * *

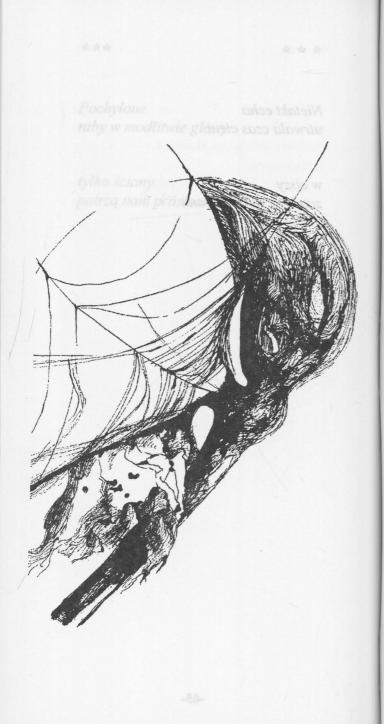
Przywiązani do własnych sumień idziemy brzegiem pamięci przed siebie

z biletem w drugą stronę

Pochylone niby w modlitwie glowy

tylko ściany patrzą nam prosto w oczy Nietakt echa utrwala czas cieni

w ciszy zamiera serce dzwonu

Śnił mi się człowiek bladym świtem szedł z głową uniesioną do góry dłonie zaciśnięte w pięść ślepo uderzały w przestrzeń

dawno już wypowiedział wojnę znakom zapytania Jeśli musisz rozumieć najpierw zgaś słońce i słuchaj - to cisza umiera

a potem po prostu przebacz sobie i odejdź

Pudełko

Kryło w sobie najwyższe prawdy i może właśnie dlatego czuło się bezkarne otwierane tylko przez zaprzyjaźnionych drążyło moją ciekawość

siadalam wtedy blisko najbliżej ostrożnie wyciągalam dlonie ale nie odważyłam się dotykać

kiedyś po latach zastałam je otwarte i puste przeczuwałam wcześniej że tylko czas gardził nim jak człowiekiem

-69-

Pudelko

Dlonie zachlannie przeszukują kieszenie świata z ufnością lecz powoli poznają każdy kant prawdy

slowo po slowie dopasowują do szeroko otwartych źrenic dziecka

jeszcze jeden dzień jeszcze jedna klęska

Maski

Ożywione kaprysem przylegają dokladnie do naszych twarzy

coraz bardziej autentyczne drwią z wielkości człowieka

W słoju z formaliną więzili nadzieję nieprzemakalni uczeni na katedrze życia

teraz jest eksponatem pomocą w nauczaniu wiary * * *

Pomiędzy czasem a brakiem przemijania istnieje tylko biel milczenia

niczym święty stan skupienia tężeje krzyk

Nie sięgam dalej choć laser duszę otwiera

skalpel oczu już tylko na odleglości wizualne

zostały nam paszporty i karty kredytowe z podróży po otwartym sercu * * *

Nocne zegary zatrzymują się czasem by sprawdzić stan posiadania

koszmar cyfr jest ich wiecznością z której wszechświat odlicza ziemski czas stracony

Przymierze

Tutaj też patrzą mi na ręce i choć nikt nie używa zardzewiałych kluczy słowa przybierają niekiedy kształt stalowych krat

dlatego nie wyrzekam się prawdy po tamtej stronie muru tak jak nie wyrzekam się oblędu szybujących ptaków

Ikar

Panu Nikosowi Chadzinikolau

Niebo na wyciągnięcie dloni wzrok to tylko przedłużenie ramion - wpisany w przestrzeń znak

zastyga obecny w geście zamknięty chwilą na odlot ptaków Pień starego drzewa usypia pamięć ostatnich liści złudnie wydłuża padający cień

* * *

czasem tylko ptak zapyta o drogę - nie czekając odpowiedzi

W otwartym oknie świt wyrasta

* * *

zamknę je kiedy zbierze owoce dnia wnętrze wypelni kształtem człowieka

Zawsze znikąd przychodzi brudny świt ciszą wypełnia cienie obojętnych ulic dzień wciąż ten sam - pochylony nad historią zamarł a noc bezwzględna jak wyrok zapada

- to miasto bez winy nie przyspieszaj kroku

tu

czulość na dworcach rozdają przyjezdni * * *

Póki istnieją zawsze będą wierzyć w znaki

znaki zapytania są nieśmiertelne

tylko odbicia w lustrze boją się wlasnej pamięci

chcemy zatem więcej światła i jeszcze więcej pytań

tka Biblicleka Public Kakasza Górnickiego B

CZYTELNIA KSIAŻEK

W Bistumstoka

	spis tresci
	***(Ładnie mi w tej sukience)9
Póki tsi	***(Codzienność rozmieniam)10
SERVES	***(Nielatwo)11
hedg w	***(Tysiqce luster)12
	***(Na zewnątrz)
	***(Spotykam cię codziennie)14
a idona	***(Dlaczego nie mialabym)15
są nieś	***(Nie odtrącam tego)
	***(Stoisz długo)
	***(Niepokój)
nylko	***(Wpisana)19
adbick	***(Więcej w tobie cienia)
boją si	***(W zmaganiu z czasem)
wlasne	***(Pośród kasztanów)
	***(Wciąż)
	***(Spelnia się)
chcem)	Wiersz saficki
wiecej	***(Mial być list)
i jeszcz	***(Lekko)
pylan	***(Milość)
	Tylko sufit i ja
	Poeta
	***(W dloni)
	***(Jestem slowem)
	***(Ktoś mi barwy poukladał)34
	***(Wymyślilam się sama)
	***(Nie trafiam w swój czas)
	***(Nikt nie mówil jej)
	***(Otwartość)
	***(Ani wrócić)
	***(A teraz idź)
	***(Zbyt szybko)

Zawsze znikąd płainku błół przychodzi brudny świt bizwnsz ciszą wypelnia błonz w byznaw płogł cienie obojętnych ulic

wciąż ten sam binatytącz ikonz - pochylony nad historiejadorieniejanie zamari

jak wyrok zapada b

nijet sne vlasnej pamięci

zulość na dworeach ozdają przyjez<u>dni</u>

Spis treści

***(Nie zapomniałam)	42
List do Malego Księcia	
Miasto dzieci	
***(Wolam cię ziemio)	
***(Wyobraźnia)	
***(Bronię się przed iluzją)	48
***(Nie znam siebie)	
***(W obcym śnie)	
Życiorys	
***(Coraz częściej)	
***(Jeszcze chwila)	
***(Tu nie ma)	54
Śmierć	55
***(Przychodzilam tu sama)	
***(Kasowalam właśnie dzień)	
***(Teraz dzień)	
***(Zwyciężyli)	
***(Pojemność dnia)	60
Otwieranie ciszy	61
***(Odbieram ciszy)	62
***(Przywiązani)	63
***(Pochylone)	64
***(Nietakt echa)	65
***(Śnił mi się)	67
***(Jeśli musisz rozumieć)	68
Pudelko	69
***(Dlonie)	70
Maski	71
***(W sloju z formaling)	72
***(Pomiędzy czasem)	73
***(Pomiędzy czasem) ***(Nie sięgam dalej)	74
***(Nocne zegary)	75
***(Nocne zegary) Przymierze	76
Ikar	77

8 68

***(Pień starego drzewa)	
***(W otwartym oknie)	,
***(Zawsze znikąd80	
***(Póki istnieją)81	

(Tu nie ma.)

Opracowanie graficzne: Anna Ralicka Opracowanie techniczne: Adam Solbut

Copyright by Anna Solbut 1993

ISBN 83-900512-3-0

Wydawca: Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury Białystok ul. Kilińskiego 8 Białystok 1993

Druk: Zakład Poligraficzny SOBOLDRUK Białystok

